

Рекомендації щодо проведення Міжнародного Тижня Відкритого Доступу

Секція університетських бібліотек Української бібліотечної асоціації запрошує усі бібліотеки України відзначити цьогорічний Міжнародний Тиждень Відкритого Доступу відповідно до єдиної концепції. Такий підхід важливий для розширення тематики заходів, залучення різних користувачьких аудиторій по всій країні до послідовного знайомства з можливостями відкритого доступу, формування цілісного образу кампанії та своєчасного, актуального, всебічного медіа-супроводу.

Що ми пропонуємо:

- ✓ планувати заходи в межах глобальної теми цьогорічного Міжнародного Тижня Відкритого Доступу **«Відкритий, щоб...»** та використовувати хештеги **#OAweek #OpenInOrderTo**, а також – хештег **#OAweekUA** для єдиного інформаційного супроводу українського складника усіх активностей в межах відзначення Тижня;
- ✓ забезпечити інформування про усі заходи, заплановані до відзначення Тижня, на сторінці у соціальній мережі Facebook **«[Open Access Week in Ukraine 2017](#)»**, що має на меті інформаційний супровід Міжнародного Тижня Відкритого Доступу в Україні;
- ✓ зареєструватися представникам від бібліотек у спільноті **Open Access Ukraine** (*Інструкція див. Додаток І*);
- ✓ скласти плани проведення заходів для своїх аудиторій з урахуванням рекомендованої програми.

Рекомендована програма заходів

День викликів, дебатів, підвищення обізнаності #OAweekUChallenge
Перший день Тижня запрошуємо розпочати заходами, що сприятимуть підвищенню обізнаності щодо відкритого доступу, допоможуть різним аудиторіям обмінятися думками щодо переваг відкритості, поділитися досвідом щодо того, які відкриті ресурси, з якою метою можна використовувати вже зараз, користувачькими історіями успіху, котрі стали можливими завдяки відкритому доступу. Спікерами дня мають бути різні представники академічної спільноти, регіональні адвокати відкритого доступу, які розкажуть аудиторії про свій внесок у відкритий доступ і зроблять певний виклик усім: «Я відкрив доступ до результатів своїх досліджень, а ти?», «Я користуюся публікаціями відкритого доступу під час

проведення власних досліджень, а ти?», «Я видаю науковий журнал відкритого доступу, а ти?» тощо.

Радимо провести:

- Круглий стіл **«Відкриваємо доступ – відкриваємо можливості»** із залученням дослідників, авторів, представників редакцій наукових журналів, представників адміністрації вишів, бібліотекарів
- світове кафе **«Відкритий доступ»** для дослідників. Коло орієнтовних питань для обговорення:
 - Як підвищити видимість моїх публікацій
 - Сучасні канали поширення публікацій у відкритому доступі
 - Авторське право. Ліцензії Creative Commons
 - Цифрові інструменти наукової комунікації
 - Відкритий доступ як засіб сприяння академічній доброчесності
- флешмоб **«Відкрий замок»**. В регіоні обирається майданчик знань, де 23 жовтня згуртується заздалегідь підготовлена організаторами студентська молодь. Учасники утворюють своєрідний «живий замок» (символ Open Access), який у час ікс (погоджений з координатором від Університетської секції УБА) має відкритися. Зареєструвати свою установу для участі у всеукраїнському флешмобі можна за адресою <https://goo.gl/b1mmR8>

День відкритих архівів #OAweekUAarchive

Оскільки в Україні вже набула популярності практика створення інституційних репозитаріїв з метою представлення наукового, освітнього доробку дослідників університетів у вільному доступі, та зважаючи на зростання у світовій практиці використання міжнародних електронних архівів (arXiv, Figshare, E-LIS, Zenodo тощо), вважаємо за доцільне в межах проведення Тижня обговорити перспективи участі різних представників академічної спільноти у цих ініціативах та можливості використання ресурсів електронних архівів в освітньому та науково-дослідницькому процесах.

Радимо провести:

- Тренінги із самоархівування
- Відзначення авторів, які зробили найбільший внесок в розвиток інституційного репозитарію університету

Можливі форми відзначення:

- створення бібліотекарями сторінок у Вікіпедії з посиланням на праці автора у відкритому доступі
- інформування університетської спільноти із залученням медіа
- клопотання перед адміністрацією про відзначення авторів
- Обговорення на тему реєстрації українських репозитаріїв в Каталозі репозитаріїв відкритого доступу (OpenDOAR) та Реєстрі репозитаріїв відкритого доступу (Registry of Open Access Repositories (ROAR)) тощо
- Тренінги з пошуку, перегляду та архівування наукових документів у міжнародних електронних архівах (arXiv, Figshare, E-LIS, Zenodo тощо)

День відкритих наукових видань #OAweekUAopenjournal

Оскільки саме науковий журнал, від моменту своєї появи у XVII ст. і до наших днів, залишається найвпливовішим та найнадійнішим каналом поширення наукових знань, у межах відзначення Тижня вважаємо за необхідне проведення заходів, присвячених проблемним питанням видання журналів відкритого доступу, для представників редакцій наукових видань та адміністрацій академічних установ, а також заходи для авторів-дослідників щодо публікації у журналах відкритого доступу.

Радимо провести:

- Освітні заходи для представників редакцій наукових видань:
 - Мотивація вибору журналом моделі відкритого доступу
 - Переваги та проблеми роботи з журналами відкритого доступу
 - Включення наукових журналів відкритого доступу у міжнародний каталог журналів відкритого доступу Directory of Open Access Journals (DOAJ)
 - Політика авторських прав академічних видавців
 - Нове в академічному видавництві
 - Міжнародні стандарти видавничої етики
- Дискусії, круглі столи, семінари для авторів наступної тематики:
 - Авторитетні журнали відкритого доступу (з урахуванням спрямованості академічної спільноти конкретного вишу)
 - Як відрізнити журнал відкритого доступу від «хижацького» журналу?
 - Хто платить за публікацію: грантодавець, установа чи автор?
 - Публікація у журналах відкритого доступу

День відкритості знань #OaweekUAknowledge

Мета заходів цього дня – інформувати молодь про лекції, мультимедіа, навчальні курси з можливістю вільного і безкоштовного доступу до них (українські проекти: EdEra, Prometheus; міжнародні проекти: Khan Academy, EdX, MIT OpenCourseWare, Duolingo, Codecademy тощо).

Вікідень #OaweekUAWiki

Радимо провести тренінги з редагування та створення статей у багатомовній мережевій енциклопедії «Вікіпедія». Попри те, що подібні заходи й раніше проводилися в межах відзначення Тижня, ця діяльність здебільшого мала стохастичний характер. Цьогорічні активності мають відбутися злагоджено, бути добре спланованими та організованими, щоб одночасно згуртувати і спрямувати представників академічної спільноти різних регіонів країни до відповідальної діяльності – поширення перевірених, достовірних енциклопедичних знань. Також, можна доповнити сторінки українських науковців посиланнями на повні тексти їхніх досліджень, доступні в електронних архівах, репозитаріях, журналах відкритого доступу.

День висновків, відгуків, нових активностей #OaweekUArelection

Пропонуємо обміркувати ідеї, що виникли, пропозиції дослідників, ефективність окремих заходів та програми відзначення Тижня в цілому. З метою узагальнення конкретних результатів, яких вдалося досягти чи виявлення проблемних моментів для відповідних висновків на майбутнє просимо заповнити анкету <https://goo.gl/iykLEF>, а також ділитися своїми історіями успіху на сторінці у соціальній мережі Facebook «[Open Access Week in Ukraine 2017](#)».

Інформацію про всі заплановані бібліотечні заходи просимо додати до електронної таблиці за посиланням <https://goo.gl/sMFMvw>

Детальніше про Відкритий Доступ

Відкритий доступ (англ. **Open access (OA)**) – це безкоштовний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ в режимі реального часу до наукових та навчальних матеріалів, що реалізовується для будь-якого користувача у глобальній інформаційній мережі. Відкритий доступ може бути застосований до всіх форм публікації результатів досліджень, включаючи рецензовані та не рецензовані статті, матеріали конференцій, тези, розділи книг, монографії тощо. Користувачі можуть копіювати, використовувати, розповсюджувати, передавати та демонструвати роботу, яка є у відкритому доступі, а також робити та поширювати похідні від неї роботи на будь-якому цифровому носії з будь-якою метою, за умови належного позначення авторства.

Відкритий доступ до інформації сприяє поширенню результатів досліджень та підвищенню їх використання, залученню інвестицій в дослідження, розвитку науки, освіти та суспільства загалом. З кожним роком зростає підтримка Руху Відкритого Доступу серед організацій, що фінансують дослідження, академічних установ, дослідників та вчених, викладачів, студентів та представників громадськості. Бібліотекарі є одними з найактивніших прихильників Руху Відкритого Доступу, адже він усуває будь-які перешкоди на шляху доступу до інформації.

Про необхідність відкритого доступу до наукових та навчальних матеріалів піднімали питання ще до початку Цифрової епохи. Проте, саме з поширенням Інтернету та здатності копіювати, ділитися електронними даними безкоштовно, аргументи для відкритого доступу набули нового значення. Перше офіційне визнання необхідності підтримки Руху Відкритого Доступу з'явилося у *Будапештській ініціативі відкритого доступу* (англ. *The Budapest Open Access Initiative*), яка була оприлюднена у лютому 2002 року. Згодом ідеї відкритого доступу були підтримані за допомогою *Бетесдинської заяви про відкритий доступ до публікацій* (англ. *Bethesda Statement on Open Access Publishing*) у червні 2003 року та *Берлінської декларації про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань* (англ. *Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities*) у жовтні 2003 року.

Традиційно, коли говорять про відкритий доступ, згадують про два способи його реалізації. Один із способів полягає в самостійному архівуванні автором результатів власної роботи в сховищі, звідки будь-хто зможе отримати їх безкоштовно, наприклад, в інституційному репозитарії, або загальному архіві (наприклад, arXiv, Zenodo, ResearchGate тощо). Це – «зелений» шлях відкритого доступу. Другий спосіб полягає в тому, що автор може надати відкритий доступ до власної роботи шляхом публікації її у журналах відкритого доступу. Це – «золотий» шлях відкритого доступу.

Відзначення **Міжнародного Тижня Відкритого Доступу** (International Open Access Week) ініційовано Коаліцією наукових видавництв та академічних ресурсів (Scholarly Publishing And Academic Resources Coalition – SPARC) за підтримки її прибічників у студентській спільноті 2008 р. Це подія, під час якої представники академічного середовища мають можливість спільно досліджувати потенційні переваги відкритого доступу, ділитися власними здобутками та надихати колег на те, щоб відкритий доступ став нормою в їх дослідницькому житті. Для бібліотек це неабияка можливість організувати заходи на місцях, спрямовані на безумовне забезпечення відкритості досліджень, обираючи для обговорень найактуальніші для своїх регіонів питання.

Спочатку кожна організація, яка долучалась до Міжнародного Тижня Відкритого Доступу, встановлювала свою власну тему. Починаючи з 2012 р.

створюються офіційні міжнародні теми, яким присвячуються всі заходи Тижня. Наприклад, у 2016 році темою Тижня було гасло «Відкритість в дії» (англ. Open in Action), у 2015 – «Відкриті для співпраці» (англ. Open for Collaboration). Цього року темою Міжнародного Тижня Відкритого Доступу обрано гасло «**Open in order to...**» – «**Відкритий, щоб...**». Наведені нижче приклади покликані допомогти зрозуміти, яких відповідей світова академічна спільнота очікує від запропонованого формулювання «Відкритий, щоб...»:

- Відкритий, щоб привернути увагу до мого дослідження
- Відкритий, щоб допомогти моїй науковій програмі знайти свою аудиторію
- Відкритий, щоб покращити систему охорони здоров'я
- Відкритий, щоб прискорити лікування раку
- Відкритий, щоб розширити географію учасників дослідження
- Відкритий, щоб забезпечити нові форми досліджень
- Відкритий, щоб дозволити переклад результатів дослідження іншими мовами
- Відкритий, щоб забезпечити оффлайн-доступ до дослідження у віддалених місцевостях
- Відкритий, щоб підвищити рівень дивідендів від державних інвестицій у дослідження
- Відкритий, щоб знайти нових співавторів
- Відкритий, щоб глибше зрозуміти світ
- Відкритий, щоб забезпечити відтворюваність
- Відкритий, щоб забезпечити рівні можливості

Запропонувати свої варіанти перекладу та обговорити існуючі запрошуємо [Open Access Week 2017 Theme Translation Document](#)

Щиро,

Команда ініціативних бібліотекарів

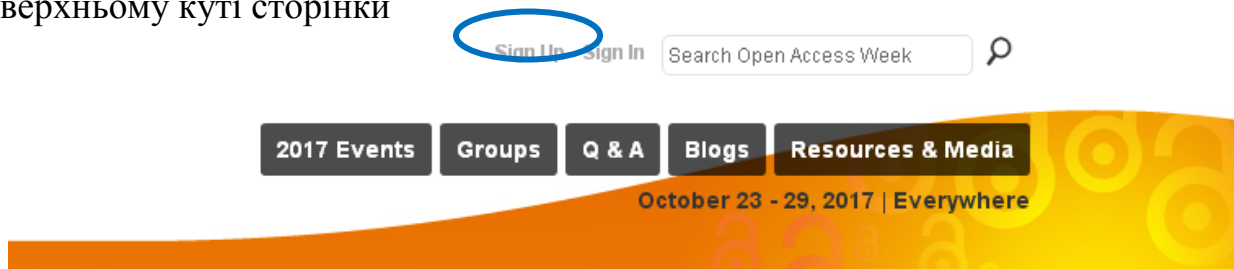
О. Сербін, О. Бруй, М. Назаровець, Є. Кулик, М. Друченко, М. Петрушина, А. Ярошик

РЕЄСТРАЦІЯ У МЕРЕЖІ OPEN ACCESS WEEK

<http://www.openaccessweek.org/>

КРОК 1

Для реєстрації профілю у мережі натисніть на посилання **Sign up** у правому верхньому куті сторінки

КРОК 2

У форму, що відкриється, внесіть наступну інформацію:

Sign Up for Open Access Week

Apply for membership now. If you're already a member, [sign in](#).

Create a new account...

Email Address

Password

Retype Password

Birthdate

Month Day Year ?

What color is the background of the Open Access Week website?

☒ Я не робот

[Конфиденциальность - Условия использования](#)

Sign Up

About Open Access Week

     ...and 7957 more

A global event now in its 10th year, promoting Open Access as the new default in scholarship and research.

- **Email Address** – адреса електронної пошти
- **Password** – пароль
- **Retype Password** – повторне введення паролю

- **Birthdate** – дата народження (інформація про вік не відображатиметься у Вашому профілі)
- **What color is the background of the Open Access Week website?** – контрольне запитання «Якого кольору тло веб-сайту Тижня Відкритого Доступу?», відповідь: **Orange**
- Поставте відмітку, що Ви – людина, а не машина, яка створює фейковий профіль з метою збору інформації та розсилання спаму
- Натисніть кнопку **Sign Up** (zareestruvatys'ya)

КРОК 3

На адресу електронної пошти, яку Ви вказали для реєстрації, надійде лист наступного змісту:

Hello,

We need to verify your email address before you can sign in to Open Access Week.
Please click on the link below to verify your email address:

http://www.openaccessweek.org/?vkey=582168673b8a217a2bd720985cf59c76&source=msg_verify_email

Open Access Week

«Вітаємо!

Нам необхідне підтвердження Вашої адреси електронної пошти, перш ніж Ви зможете увійти на сайт Open Access Week.

Будь ласка, натисніть на посилання нижче, щоб підтвердити Вашу адресу електронної пошти».

КРОК 4

Після того, як Ви натиснете на посилання у листі, відкриється форма, де Ви маєте зазначити інформацію про себе.

Поля, позначені зірочкою є обов'язковими для заповнення.

Інформація у полях, які відзначено закритим замком, буде відображатись виключно для адміністраторів сайту.

- **Full Name** – ім'я та прізвище
- **Are you participating in OAWeek 2017? (You can update this later)** – Чи берете Ви участь у Тижні Відкритого Доступу 2017? (Ви зможете оновити цю інформацію пізніше). Ви маєте два варіанти відповіді:
 - ✓ **Yes--definitely!** – Однозначно так!
 - ✓ **Just gathering information** – Лише збираю інформацію
- **Country** – країна. Обираєте з випадного списку **Ukraine**

Create Profile on Open Access Week
Almost there! Just tell us a bit more about yourself.

 indicates answers are only visible to administrators

Full Name *
Ivan Ivanenko

Are you participating in OAWeek 2017? (You can update this later) *
Yes--definitely!

Country *
Ukraine

City, State *
Kyiv

Profile Photo

Вибрати файл Файл не вибрано
Upload a Photo (GIF, JPG or PNG; limit 10MB)

First name *
Ivan

Last name *
Ivanenko

Email address *
simm@library.univ.kiev.ua

Organization/institution name *
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Type of institution *
Academic Institution

What's your position? *
☒ Librarian ☐ Researcher ☐ Publisher ☐ Student
☐ Teacher ☐ Technologist ☐ Other

What's the level of OA awareness where you are?
Medium

What are your goals for OA Week?
Information about the events of The International Open Access Week.

How did you hear of the OA Week site? *
From a colleague's letter.

Join By signing up, you agree to the [Terms of Service](#).

- **City, State** – місто, штат. Пишете англomовну назву населеного пункту та назву району, області (за потреби)
- **Profile Photo** – фото профілю. Завантажуєте фотографію, яка відображатиметься у Вашому профілі. Підтримуються формати GIF, JPG та PNG, розмір фотографії не має перевищувати 10 MB
- **First name** – ім'я
- **Last name** – прізвище
- **Email address** – адреса електронної пошти
- **Organization/institution name** – назва організації/установи. Пишете офіційну назву установи, яку Ви представляєте, англійською мовою
- **Type of institution** – тип установи. Обираєте з випадного списку:
 - ✓ **Academic Institution** – академічна установа (навчальний заклад)
 - ✓ **Other Research** – інша дослідницька установа
 - ✓ **Funder** – організація, яка фінансує дослідження
 - ✓ **Publisher** – видавець
 - ✓ **Non-profit** – неприбуткова організація
 - ✓ **Other** – інше

- **What's your position?** – яку позицію Ви займаєте? Оберіть один або більше із запропонованих варіантів:
 - ✓ **Librarian** – бібліотекар
 - ✓ **Researcher** – дослідник
 - ✓ **Publisher** – видавець
 - ✓ **Student** – студент
 - ✓ **Teacher** – вчитель
 - ✓ **Technologist** – технічний спеціаліст
 - ✓ **Other** – інше

- **What's the level of OA awareness where you are?** – Яким є рівень усвідомлення необхідності Відкритого Доступу там, де Ви мешкаєте? Оберіть варіант, який вважаєте правильним:
 - ✓ **None** – ніякий
 - ✓ **Low** – низький
 - ✓ **Medium** – середній
 - ✓ **Hight** – високий
- **Expert** – професійний
- **What are your goals for OA Week?** – Які цілі Ви плануєте досягнути під час Тижня відкритого Доступу? Ви можете написати в декількох реченнях про плани Вашої установи щодо відзначення Тижня, або пропустити це поле.
- **How did you hear of the OA Week site?** – Звідки ви дізнались про сайт Тижня Відкритого Доступу? Напишіть декілька слів.

Не забудьте ознайомитись з **Terms of Service** (умовами обслуговування) перед тим, як натиснути **Join** (приєднатися).

КРОК 5

Ви побачите повідомлення про те, що Ваше членство у мережі Open Access Week очікує на схвалення адміністратором сайту. Після схвалення Ви отримаєте листа з інформацією про це на адресу електронної пошти, яку Ви вказали під час реєстрації.

Процедура схвалення може тривати декілька днів.

Якщо Ви бажаєте відмінити реєстрацію у мережі, натисніть **Withdraw Request**.

Для переходу на сайт, натисніть **Continue** (продовжити).

Your membership to Open Access Week is pending approval

Hello, Ivan Ivanenko

Your profile details must be approved by the Administrator before you can become a member of Open Access Week. You will receive an email once your profile is approved. ([Withdraw Request](#))

[Continue](#)

КРОК 6

Після того, як отримаєте повідомлення про те, що Ваше членство схвалено, Ви зможете приєднатись до групи **Open Access Ukraine**

(<http://www.openaccessweek.org/group/openaccessukraine>), у якій матимете можливість ділитись думками, пропозиціями та досвідом з колегами щодо відзначення Тижня Відкритого доступу.

Для цього натисніть на + **Join Open Access Ukraine**

The screenshot displays the Open Access Week website interface. At the top, the logo 'OPEN ACCESS WEEK International' is visible, along with navigation tabs for '2017 Events', 'Groups', 'Q & A', 'Blogs', and 'Resources & Media'. A banner indicates the event dates: 'October 23 - 29, 2017 | Everywhere'. The main content area features a sidebar with 'All Groups' and 'My Groups' links. The central focus is the 'Open Access Ukraine' group page, which includes a group profile picture, the group name, and details such as 'Created by Oleksii Vasyliiev', 'Send Message', and 'View Groups'. Below this, an 'Information' section shows a group photo, the group name, country ('Kyiv, Ukraine'), member count ('Members: 20'), and latest activity ('Oct 31, 2016'). Social sharing options for 'Share', 'Facebook', and 'Tweet' are provided. To the right of the group information, there is a 'Join Open Access Ukraine' button and a 'Members (20)' section displaying a grid of member avatars. Further right, a user menu offers options like 'Sign Out', 'Inbox', 'Friends - Invite', and 'Settings'. At the bottom right, the 'Organized By:' section features the 'SPARC' logo and text indicating a partnership with an 'Advisory Committee'.